Helserisiko og all slags elendighet

Stein Conradsen
September 2022

HØGSKULEN I VOLDA

1. Risikosamfunnet og institusjonene (inkl elendighet)
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit

1. Risikosamfunnet og institusjonene (inkl elendighet)
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit

Ulrich Beck (1944-2015)

HØGSKULEN I VOLDA

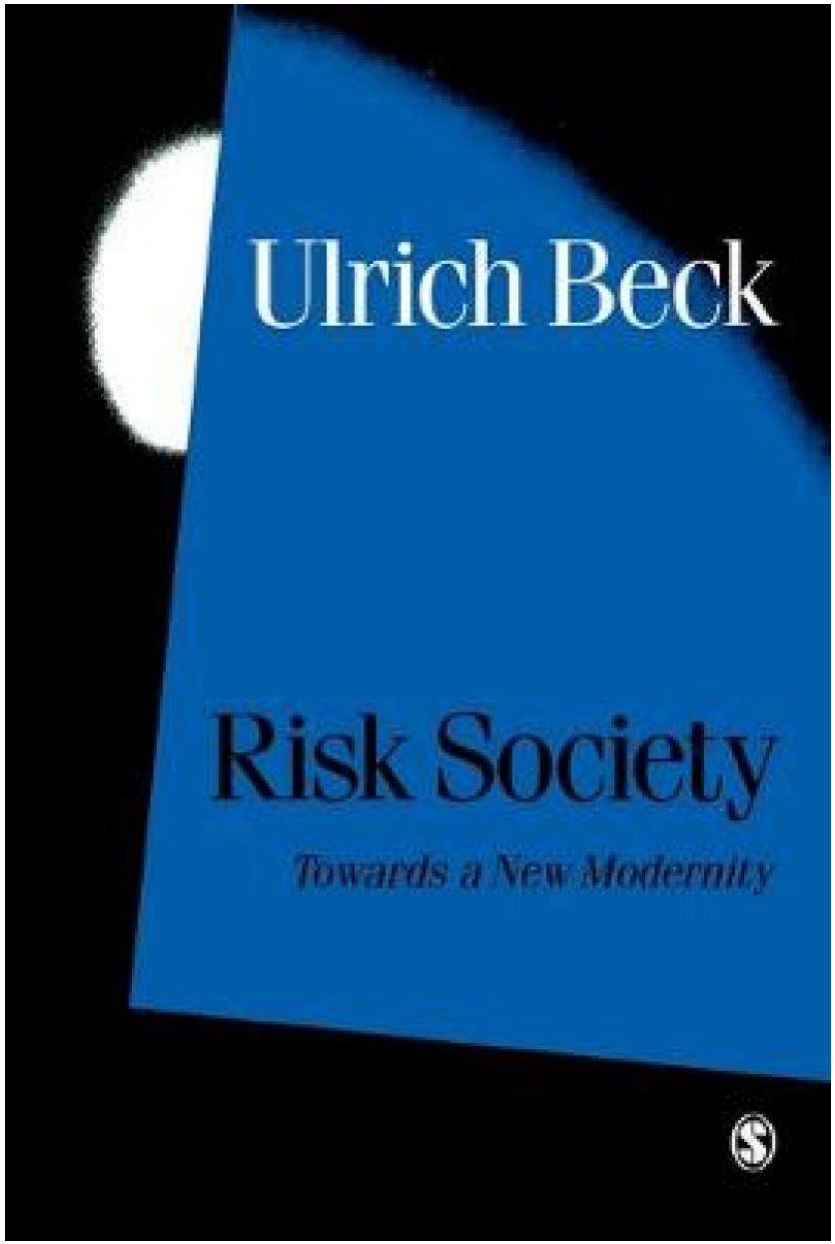

HØGSKULEN I VOLDA

Risikosamfunnet og institusjonene (inkl elendighet)

- Ulrich Beck i *Risikogesellschaft* (1986) om risikosamfunnet:
  - Samfunnet produserer goder OG risiko
  - Vesten er i en «ny modernitet»
- Utfordring 1: «Living on the volcano of civilization»
- Utfordring 2: Mot-modernitet, vitenskapskritikk mm.

(Beck, 1992)

1. Risikosamfunnet og institusjonene
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit

GSKULEN I VOLDA

Tillit/mistillit

- Tillit består av «kunnskap og uvitenhet»
- Både *tillit* og *mistillit* kan «redusere kompleksiteten»
- Både *tillit* og *mistillit* retter seg mot *fremtiden* og *gjør det mulig å handle.*

(Luhmann, 1979)

Refleksjon 1

Hvis vi tenker oss at tillit er nødvendig for å handle, og at kunnskap er nødvendig for å ha tillit; hvilken kunnskap er det viktig at pasienter får for å kunne få tillit til helsepersonell og for å ta mest mulig helsefremmende valg i det daglige?

1. Risikosamfunnet og institusjonene
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit

DA

Risikosamfunnet og helsefeltet

- Produksjon av risiko
  - Behandling som beskyttelse og refleksivitet
  - Behandling som risiko – «iatrogenesis»
- Mot-modernitet
  - Vaksineskepsis, alternativ medisin mm.
  - Institusjonenes representanter – «bakkebyråkratene»

Refleksjon 2

All helsebehandling innebærer risiko. Hvordan kan helsetjenesten gi et troverdig uttrykk for det på en måte som bidrar til tillit?

1. Risikosamfunnet og institusjonene
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit

HØGSKULEN I VOLDA

Pasientopplæring og tillit/ mistillit

«Produksjon av risiko»

- Pasientopplæring driver med risikohåndtering og refleksivitet
- Pasientopplæring bør være samhandling – ikke «produksjon»
- Dewey: kunnskap handler om framtida

Pasientopplæring og tillit/ mistillit forts.

Mot-modernitet – tillit/mistillit

- Høymoderne samfunn – og pasientopplæring – «krever tillit»
- Fokus på *fagkompetanse*, *pedagogikk* og *pasientsentrering*
- Pasienter har tillit til behandler *og/ eller* til behandlingsprosess

(Hillen, 2011; Thom, 2001; Svavarsdottir, 2016; Henderson & Chien, 2007)

Refleksjon 3

Forskning tyder på at helsepersonell som i bl.a. opplæringssituasjoner framstår som *kompetente*, *«pedagogiske»* og *pasientsentrerte* får tillit fra pasientene. Hvordan kan helsepersonell oppnå dette?

1. Risikosamfunnet og institusjonene (inkl elendighet)
2. Tillit/mistillit
3. Risikosamfunnet og helsefeltet
4. Pasientopplæring og tillit/mistillit